

Høringsuttalelse om forslag til endringer i kommuneloven § 50 - statlig godkjenning av kommunale låneopptak og leieavtaler.

GOMI ESARK-14-201300256-15

Hva saken gjelder:

Regjeringen har i Prop. 95 S (2013–2014), Kommuneproposisjonen 2015, foreslått at det skal gjennomføres en kommunereform. For å legge til rette for gjennomføring av reformen foreslås det en lovendring som styrker den statlige kontrollen med økonomien til kommunene. Forslaget går ut på at kommunale vedtak om låneopptak og langsiktige leieavtaler for budsjettårene 2015–2017 ikke er gyldige før de er godkjent av fylkesmannen. Høringsfristen er 25. juni 2014.

Byrådet ser behovet for kommunereform og gir sin tilslutning til arbeidet med å oppnå dette. Krav om fylkesmannens godkjenning av vedtak om å oppta lån er imidlertid ikke et tjenlig virkemiddel til å oppnå målet. Tilliten til lokaldemokratiet svekkes når vedtak om låneopptak behøver godkjenning av en statlig byråkrat også i kommuner som ikke er underlagt regler for betinget godkjenning og kontroll. Dersom regjeringen likevel opprettholder forslaget om krav om statlig godkjenning av låneopptak, bør reglene målrettes bedre både av legalitetshensyn, hensynet likebehandling og for å lukke muligheter til omgåelse. Videre er det behov for at departementet klargjør praktiske konsekvenser og saksbehandlingsprosedyrer. Innføring av krav om vedtaksgodkjenning innebærer samtidig en plikt for fylkesmannen til å behandle kommunestyrevedtak.

Begrunnelse for fremleggelse for bystyret:

Bystyret har i møte 18.12.2013, sak 294/13; Revisjon og fornyelse av byrådets fullmakter, vedtatt regler for saksbehandling av høringsuttalelser. I følge § 7 avgir byrådet selv høringsuttalelser på vegne av Bergen kommune. Høringsuttalelser i prinsipielle saker som samtidig innebærer politiske avveininger, skal avgis av bystyret. Det er bystyret selv som har myndighet til å vedta låneopptak. Gjeninnføring av regler for statlig godkjenning av låneopptak hører derfor inn under den type spørsmål der bystyret selv avgir høringsuttalelse.

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

1. Bystyret i Bergen ser behovet for kommunereform og gir tilslutning til arbeidet med å oppnå dette.
2. Bystyret i Bergen er imidlertid ikke enig i at gjeninnføring av regler for statlig godkjenning av låneopptak og langsiktige avtaler om leie av bygninger anlegg og varlige driftsmidler er et egnet virkemiddel i prosessen for å gjennomføre reformen. Slike regler strider mot prinsippet om kommunalt selvstyre og er et unødig inngrep overfor kommuner som ikke er registrert i Robek registeret.
3. Dersom Stortinget likevel vil innføre slike regler, bør godkjenningsmyndigheten av legalitetshensyn legges til departementet. Det er statsråden som er ansvarlig overfor Stortinget. Ved intern delegasjon kan myndigheten delegeres til fylkesmennene, og kommunene gis rett til å klage vedtak inn for departementet. Bergen kommune viser til innholdet i departementets reviderte rundskriv H-25/92, datert 1.6.93, samt til rundskriv H-8/01, datert 27.2.01. For å sikre effektiv saksbehandling bør det settes frister både for klage og klagebehandling.

4. Departementet bes om å klargjøre om lovforslaget innebærer at fylkesmannen skal godkjenne alle langsiktige avtaler om leie av bygninger anlegg og varige driftsmidler i kommuner som har innført parlamentarisk styre. Ved parlamentarisme ivaretar kommunerådet både formannskapetets funksjon og er samtidig leder for den kommunale administrasjon.
5. Departementet bes om å klargjøre saksbehandlingsprosedyrer for behandling av kommunestyrevedtak om opptak av likviditetslån, avtale om likviditetsrettighet lån til innfrielse av garantiansvar, lån til videre utlån eller forskottering, opptak av lån til lånefond samt lån til konvertering av eldre lånegjeld.
6. Dersom regler om statlig godkjenning skal innføres, bør disse utvides til også å gjelde endringer i årets budsjett.

Dato: 27. mai 2014

Dette dokumentet er godkjent elektronisk.

Ragnhild Stolt-Nielsen
byrådsleder

Liv Røssland
byråd for finans, eiendom og eierskap

Vedlegg:

Høring av lovframlegg om statleg godkjenning av kommunale låneopptak og leieavtaler før iverksetjing av kommunereforma.

Høringsnotat - Lovforslag om statlig godkjenning av kommunale låneopptak og leieavtaler i forkant av kommunereformen - med frist 25. juni 2014

Rundskriv fra KMD H-25/92 Revidert versjon av 93/480, datert 01.06.1993 og Rundskriv H-8/01, 27.2.2001

Saksutredning:

Kort redegjørelse for forslaget fra Kommunal og moderniseringsdepartementet.

Regjeringen har i Prop. 95 S (2013–2014), Kommuneproposisjonen 2015, foreslått at det skal gjennomføres en kommunereform. For å legge til rette gjennomføring av reformen forslås det en midlertidig lovendring som styrker den statlige kontrollen med økonomien til kommunene. Ordlyden i forslaget er:

«I lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) skal § 60 nytt nr. 6 lyde:

6. Også for kommuner som ikke er underlagt statlig godkjenning etter nr. 1, er vedtak i kommunestyret for budsjettårene 2015 til og med 2017 om opptak av lån eller om langsiktig avtale om leie av bygninger, anlegg og varige driftsmidler som kan påføre kommunen utgifter ut over fire budsjettår, ikke gyldig før det er godkjent av fylkesmannen. Kommuner som inngår kontrakter som krever godkjenning, må orientere sine medkontrahenter om kravet om godkjenning.»

Statlig godkjenning av kommunale vedtak er et sterkere virkemiddel enn lovlighetskontroll. Krav om statlig godkjenning innebærer at et vedtak i bystyret ikke er gyldig før vedtaket er godkjent. Godkjenning innebærer både lovlighetskontroll og kontroll av vedtaket er tjenlig. Statlig godkjenning medfører derfor også prøving av det politiske skjønn som bystyret har utøvd.

Kommuner som er oppført i Robek registeret, er underlagt regler om godkjenning av lånevedtak og langsiktige leieavtaler. Departementet forslår at ordningen gjøres gjeldende for alle kommuner, uavhengig av økonomi eller inndeling, og grunngir dette med at i forkant av kommunesammenslutninger kan lånegjelden øke fordi det sittende kommunestyret kan investere og velte kostnadene over på den nye, større kommunen. Departementet ser derfor behov for sterkere statlig kontroll med økonomiske forpliktelser den enkelte kommunen tar på seg i forkant av kommunereformen. Kravet om statlig godkjenning skal forebygge at lån, investeringer eller lokaliseringer lokalt skaper uenighet mellom kommuner som kan være aktuelle kandidater for sammenslåing.

For å nå målene i kommunereformen, kan det vise seg vesentlig å unngå at vedtak om investeringer og lokaliseringer de kommende årene snevrer inn inndelingsendringer som lokalt blir oppfattet som aktuelle. For at de sammenslåtte kommunene etter reformen ikke skal få svekket sin økonomiske handlefrihet, er det vesentlig å unngå økt opplåning i forkant av reformen og å sørge for at nye bygg ikke får en lokalisering som gjør driften av den nye kommunen vanskeligere. Kravet om statlig godkjenning av lån er ment å hindre strategiske tilpasninger i forkant av reformen. Den statlige kontrollen skal gjelde for budsjettårene 2015–2017.

Departementet skriver videre: «Det er ikkje tenleg å legge avgrensingar på investeringsnivået i seg sjølv. Dersom ein kommune er i økonomisk balanse, skal fylkesmannen ikkje nekte eit lån utifrå ei rein økonomisk vurdering.»...

» ...Når sentrale styresmakter vurderer å auke den statlege kontrollen retta mot kommunane, må ein vege omsynet til det kommunale sjølvstyret mot det statlege behovet for kontroll. Inndelingslova legg rammene for lokalt initierte prosessar fram mot inndelingsendringar. Ved gjennomføring av ei nasjonal kommunereform blir inndelingsendringar eit tema for alle kommunar. For å sikre samanslåtte kommunar etter kommunereforma dei best moglege vilkåra for drifta og utviklinga vidare, kan det vere behov for styrka statleg kontroll i åra fram mot reforma.»

Kompetansen til å godkjenne låneopptak m.m. er foreslått lagt til fylkesmennene alene. Årsaken til dette er fylkesmennenes kjennskap til kommunene i fylket, deres økonomi, utfordringer og hvilke inndelingsendringer som kan være aktuelle. Det er ikke satt frist for fylkesmennenes saksbehandlingstid for godkjenning av bystyrevedtak.

Bergen kommunes synspunkter:

1) Statlig godkjenning av vedtak om lån og langsiktige leieavtaler som et ledd i planlegging og gjennomføring av kommunereformen.

Bergen kommune ser behovet for kommunereform og gir sin tilslutning til arbeidet med å oppnå dette. Departementet legger til grunn at inndelingsendringer er et tema for alle kommuner, uavhengig av størrelse eller geografi, og uavhengig av om inndelingsendringer kan bli aktuelt for den enkelte kommune.

Målene med reformen er beskrevet i kommuneøkonomiproposisjonen, og fra denne siteres det fra kapittel 4 punkt 1: Innledning:

«Regjeringen vil spre makt, begrense statlig detaljstyring og bygge samfunnet nedenfra gjennom å gi mer handlingsrom til enkeltmennesker, familier, lokalsamfunn og bedrifter. Regjeringen ønsker å gi mer makt og myndighet til mer robuste kommuner.

Kommunene har, innenfor rammen av nasjonale mål, et bredt spekter av funksjoner knyttet til tjenesteproduksjon, demokrati, myndighetsutøvelse og samfunnsutvikling. Regjeringen vil satse videre på kommunene og styrke velferdstjenestene der folk bor. Nærhetsprinsippet, som innebærer å legge oppgaver og beslutninger så nær dem det gjelder som mulig og en tro på det lokale folkestyret, er grunnlaget for at regjeringen ønsker å gjennomføre en kommunereform der det også tas sikte på å gi kommunene flere oppgaver.

Det lokale selvstyret står sterkt i Norge. Regjeringen vil forsterke og utvikle det lokale selvstyret.

Kommunereformen er en reform for styrket lokaldemokrati, bedret tjenestetilbud og mer rettsriktig og effektiv forvaltning. En hensiktsmessig kommuneinndeling er avgjørende for å sikre og videreutvikle framtidige velferdstjenester og en god og helhetlig lokal samfunnsutvikling. Et sentralt utgangspunkt for kommunereformen er å forenkle, fornye og forbedre styringen av og i kommunene.»

Det er overraskende at statlig godkjenning av alle vedtak om å ta opp lån eller inngå langsiktige leieavtaler skal være et av virkemidlene for å utvikle det kommunale selvstyret. Krav om fylkesmannens godkjenning er ikke et tjenlig virkemiddel for å oppnå en god utvikling. Gjennomføring av krav til ubetinget godkjenning og kontroll i alle kommuner røper manglende tillit til lokaldemokratiet når en viktig samfunnsmessig endring skal planlegges og iverksettes. Manglende tillit kan lett bli et hinder å få til gode prosesser og kan medføre dårligere resultat enn det en ellers kunne ha oppnådd. Statlig godkjenning av disse vedtakene strider dessuten mot prinsippet om kommunalt selvstyre og er et unødig inngrep overfor kommuner som ikke er registrert i Robek registeret. Bildet forsterkes ved at veldrevne kommuner der et i tillegg ikke vurderes å endre kommunegrensene, også blir gjenstand for statlig prøving av kommunestyrets skjønn ved vedtak om låneopptak. Det er vanskelig å se behovet for et slikt tiltak. Nytt og kostnadene ved lovendringer er dessuten bare delvis omtalt i forslaget fra regjeringen.

Inntil 1.1.2001 skulle alle lånevedtak godkjennes av departementet men med delegert myndighet til fylkesmennene. Vilåret om godkjenning ble opphevet fordi dette ikke var nødvendig for kommuner med balanse i økonomien. Bare for Robek kommunene ble bestemmelsen videreført. For de øvrige kommunene veide hensynet til kommunalt selvstyre tyngre enn hensynet til statlig kontroll. Disse synspunktene var ikke av ny dato. I forbindelse med forarbeidene til kommuneloven som ble innført i 1992, gikk flertallet i Kommunelovsutvalget inn for å oppheve ordningen med krav om ubetinget statlig godkjenning av vedtak om lånefinansiering. Departementet var uenig med flertallet i utvalget og vektla behovet for statlig styring. (jf. Ot prp. 42 side 176). Argumentasjonen var noenlunde den samme da som nå.

Departementets adgang til på eget initiativ å ta en avgjørelse opp til lovlighetskontroll burde vært tilstrekkelig til å sikre den statlige kontrollen med investeringsvedtak også i prosessen med gjennomføring av kommunereformen.

2) Forslag til endringer og behov for klargjøring dersom forslaget om statlig godkjenning likevel opprettholdes - Mål for kommunens uttalelse:

Selv om Bergen kommune er uenig i behovet for å innføre et lovkrav om ubetinget godkjenning av alle vedtak om å ta opp lån eller å inngå langsiktige leieavtaler, vil kommunen i sin uttalelse søke å bidra til best mulig regelverk dersom regjeringens forslag likevel blir opprettholdt. Resten av saksutredningen tar opp ulike forhold med sikte på dette.

3) Fylkesmennenes rolle i reformarbeidet og i spørsmål om myndighet til godkjenning av vedtak om å ta opp lån m.m..

Bergen kommune deler departementets vurdering om at fylkesmennene har inngående kjennskap til kommunene i fylket og god kompetanse for å vurdere hvilke inndelingsendringer som kan være aktuelle. Det er viktig at denne kompetansen benyttes både i planprosessen og i gjennomføringen av reformen.

Bergen kommune er imidlertid uenig i at den endelige avgjørelsesmyndigheten for godkjenning av vedtak om låneopptak eller inngåelse av langsiktige leieavtaler legges til fylkesmennene. Det er flere årsaker til dette:

For det første innebærer statlig godkjenning av vedtak i et kommunestyre en prøving av det politiske skjønn. Departementets begrunnelse for lovendringen er at fylkesmennene skal stoppe vedtak som ikke tjener overordnede mål med reformen. Oppgaven blir dermed å utøve politisk skjønn. Slik skjønnsutøvelse bør prinsipielt ikke legges til en statlig byråkrat med mindre det samtidig gis mulighet for å klage et avslag inn til departementet. Å gi endelig myndighet til en statlig byråkrat til å kunne overprøve kommunestyrevedtak, kan medføre svekket legitimitet. Når denne myndigheten benyttes, kan resultatet lett bli ansvarsfraskrivelse fra det folkevalgte organ som fattet det overprøvede vedtaket.

For det andre innebærer skjønnsutøvelse en fare for at det utvikles ulik saksbehandlingspraksis fra fylke til fylke. Det er derfor viktig å innføre tiltak som sikrer likebehandling både fra sak til sak og i hele landet. Skjer ikke dette, kan en risikere at legitimiteten svekkes til de avgjørelser som fylkesmennene fatter.

For det tredje er det vanlig praksis at det skal mye til før en statlig embetsmann overprøver tjenligheten av kommunestyrevedtak. For stor varsomhet med å overprøve vedtak kan gi slike samfunnsmessige skadevirkninger som er nevnt i høringsnotatet. På den annen side kan det vide rommet for skjønn medføre at kommunestyrevedtak som burde vært godkjent, ikke blir det.

For det fjerde er fylkesmennenes geografiske myndighet begrenset av fylkesgrensene. Hel - eller delvis overføring av kommuner mellom fylker krever omfattende samarbeid og myndighetsutøvelse fra flere fylkesmenn.

For det femte foreslås det å innføre ubetinget fylkesmannskontroll av vedtakene i en tid da en må forvente svekkelse av kommuneøkonomien. Av kapittel 12 i kommuneøkonomiproposisjonen fremgår det at kommunenes resultat ble svekket fra 2012 til 2013. Driftsutgiftene økte raskere enn driftsinntektene selv om dette i noen grad ble motvirket av netto finansutgifter. Det har dessuten vært betydelig økning i netto lånegjeld som andel av driftsinntektene, slik at kommuneøkonomien er mer sårbar for økninger i rentenivået enn det den var tidligere. Av revidert nasjonalbudsjett fremgår det at anslagene for veksten i norsk økonomi er redusert og under gjennomsnittet for de siste 40 år. Dette vil også ha konsekvenser for kommunenes inntektsvekst i tiden som kommer. Det er en utfordring å tilpasse driftsutgiftene raskt nok til å møte nye rammevilkår. Selv om departementet legger til grunn at fylkesmennene ikke skal nekte godkjenning av lån fra en kommune i økonomisk balanse ut fra rene økonomiske vurderinger, må skjønnsutøvelsen skje i lys av gjeldende

rammevilkår og prioriteringer til enhver tid. Økonomiske vurderinger inngår som oftest i en samlet vurdering. Det er derfor betenkelig dersom godkjenningsmyndigheten legges til fylkesmennene alene i en tid da de økonomiske rammevilkårene kan bli endret.

4) Departementets myndighet i spørsmål om godkjenning av vedtak om å ta opp lån m.m..

For å øke legitimiteten av et avslag på godkjenning av kommunestyrevedtak, foreslås det at slik myndighet i selve lovteksten blir tillagt departementet og ikke fylkesmennene. Ved intern delegasjon kan myndigheten deretter delegeres til fylkesmennene. Arbeidsfordeling, oppgaveorganisering og myndighetsoverføring er glimrende beskrevet i rundskriv fra departementet H 25/92, revidert versjon datert 1.6.93 og delvis gjentatt i rundskriv H-8/01 av 27.2.01. Å ta i bruk de nevnte virkemidlene kan bidra til å sikre en effektiv saksbehandling og svar innen rimelig tid.

I samsvar med innholdet i rundskrivene bør kommunene gis rett til å klage et avslag fra fylkesmannen inn for departementet innen en gitt frist og helst også med en gitt svarfrist. Klageadgangen vil ha flere fordeler:

For det første vil det politiske skjønnet kunnet utøves av et overordnet politisk organ. Dette øker legitimiteten av vedtak og kan derfor forbedre gjennomføring av reformen.

For det andre vil klageadgang kunne gi bedre og hurtigere informasjon til departementet og der i gjennom gi bedre styringssignaler både til fylkesmennene og til kommunene. Dette kan igjen bidra til økt kvalitet både når det gjelder kommunestyrevedtak og godkjenningsbehandlingen av disse.

For det tredje vil klageadgang bedre rettssikkerheten og bidra til lik behandling av lignende saker over hele landet.

For det fjerde kan plassering av den formelle myndigheten til departementet være et nyttig redskap i det løpende arbeidet med tilpasning av kommunenes økonomi til skiftende rammevilkår. Departementet legger til grunn at den nye bestemmelsen i kommuneloven skal gjelde til og med år 2017. Mye kan skje innen den tid. Det er dessuten også viktig at like saker behandles likt til samme tid. Da er det også lettere å begrunne endringer i praksis når endrede forhold tilsier at endringer er påkrevd.

Prinsipielt bør Stortinget delegere myndighet til departementet siden det er statsråden som er ansvarlig overfor Stortinget.

5) Skillet mellom politikk og administrasjon i kommuner med parlamentarisme.

På side fire i høringsnotatet fremgår det at leieavtaler som er inngått på administrativt nivå som en disponering av budsjettet, ikke vil være omfattet av godkjenningskravet.

I kommuner som har innført parlamentarisme, er kommunerådet den øverste ledelse for administrasjonen. (jf. kommuneloven § 20.1). Skillet mellom administrativ og politisk ledelse blir derfor annerledes enn for kommuner som er organisert etter formannskapsmodellen. (Jf. kapittel fire i kommuneloven).

Departementet bes derfor om å klargjøre om lovforslaget innebærer at fylkesmannen skal godkjenne alle langsiktige avtaler om leie av bygninger anlegg og varlige driftsmidler i kommuner som har innført parlamentarisk styre i henhold til kapittel tre i kommuneloven.

Bergen kommune har parlamentarisk styringsform.

6) Budsjettjusteringer i 2014.

På side en i høringsnotatet fremgår det at forslaget til lovendring skal gjelde for budsjettårene 2015-2017. Målet er å hindre illojale lånevedtak fra kommunene, unngå at de sammenslåtte kommunene etter reformen får svekket sin økonomiske handlefrihet gjennom økt opplåning i forkant av reformen, og å sørge for at nye bygg ikke får en lokalisering som gjør driften av den nye kommunen vanskeligere. Siden denne frykten er så stor at lovendring foreslås, er det påfallende at kommunene gis full adgang til å vedta budsjettendringer i 2014. Hvis en kommune ønsker å opptre illojalt, er det nok tid frem til nyttår til å fatte vedtak om justeringer av årets investeringsbudsjett med tilhørende finansiering.

Lovforslaget vil ikke være til hinder for å gjennomføre illojale investeringsvedtak så fremt disse er finansiert ved bruk av fond. Men departementet kan på eget initiativ ta en avgjørelse opp til lovlighetskontroll. (jf. kommuneloven § 59.5)

7) Likviditetslån.

I følge kommuneloven § 50.5. kan kommuner ta opp likviditetslån samt inngå eller endre avtaler om likviditetstrekkrettighet. Slike lån eller avtaler er ikke nevnt i høringsnotatet.

Mange kommuner har svekket likviditet på grunn av finansiering av akkumulert premieavvik og andre forhold. Det legges til grunn at godkjenning av vedtak også skal gjelde likviditetslån. Departementet bes om å klargjøre sine saksbehandlingsprosedyrer behandling av kommunestyrevedtak om opptak av slike lån eller ved inngåelse av kassekredittavtaler.

Bystyret i Bergen har vedtatt låneramme for likviditetslån. Noe av rammen er benyttet. Bakgrunnen for dette finansieringsbehovet er betydelig oppsamlet premieavvik. Dessuten gjennomføres løpende budsjettrevisjoner også av budsjettets investeringsdel. Målet er at også investeringsdelen skal oppfylle kravet til realistisk budsjettering.

8) Vedtak om lån til refinansiering m.m.

I følge kommuneloven § 50.2. kan kommuner ta opp lån for å konvertere eldre lånegjeld. Vedtak om lån til refinansiering eller innfrielse av garantiansvar er ikke nevnt i høringsnotatet, men det legges til grunn at slike vedtak også vil kreve statlig godkjenning. Departementet bes om å klargjøre sine saksbehandlingsprosedyrer for behandling av kommunestyrevedtak om opptak av slike lån.

For å oppfylle dokumentasjonskrav fra Kommunalbanken AS, vedtar bystyret i Bergen å ta opp lån til refinansiering.

9) Vedtak om lån til videre utlån eller til forskuttering.

I følge kommuneloven § 50.6. kan kommuner ta opp lån til videre utlån og til forskuttering. Vedtak om lån til videre utlån eller til forskuttering er ikke nevnt i høringsnotatet, men det legges til grunn at slike vedtak også vil kreve statlig godkjenning. Departementet bes om å klargjøre sine saksbehandlingsprosedyrer for behandling av kommunestyrevedtak om opptak av slike lån.

10) Vedtak om lån til eget lånefond.

I følge kommuneloven § 50.8. kan kommuner ta opp lån til eget lånefond. Bergen kommune har lånefond. Vedtak om opptak av lån til eget lånefond er ikke nevnt i høringsnotatet, men det legges til grunn at slike vedtak også vil kreve statlig godkjenning. Departementet bes om å klargjøre sine saksbehandlingsprosedyrer for behandling av kommunestyrevedtak om opptak av slike lån.

11) Økt statlig ansvar for kommunenes finansiering av investeringer, gjeld - og gjeldssammensetning.

Krav om lånegodkjenning kan også innebære tryggere finansiering for kommunene fordi statlig godkjenning av vedtak også innebærer lovlighetskontroll etter kommuneloven.

I kommuneloven av 1954, § 51.5, siste avsnitt, var det tatt inn følgende bestemmelse:

«Har Kongen eller den han gir fullmakt, godkjent et vedtak om opptak av lån eller fastsettelse av avdragsvilkår eller om begge deler etter denne paragraf, kan opptaket av lånet og bestemmelsen av avdragsvilkårene ikke angripes som stridende mot bestemmelsene i denne paragraf.»

Realitetsinnholdet i denne bestemmelsen vil bestå dersom statlig godkjenning gjeninnføres. Eventuelle mangler ved kommunestyrets vedtak kan repareres ved statlig godkjenning.

I de senere år har kommunenes bruttogjeld vokst mye. I økende grad er langsiktige investeringer finansiert med kortsiktige eller mellomlangsigte lån. Et fellestrekk for disse er at hele lånebeløpet forfaller til betaling på innløsningsdatoen. Kommunenes samlede refinansieringsrisiko har trolig økt. Så lenge det ikke er uro i finansmarkedet, vil ikke den økte systemrisikoen komme til syne. Dersom uro oppstår kan innføring av statlig lånegodkjenning være en fordel for kommunene. For med økt myndighet til staten, følger også det direkte ansvaret med. Selv om Bergen kommune ikke ønsker en ordning med statlig godkjennelse av lån, ser også kommunen fordeler ved at noe finansiell risiko overføres til staten.

Saknr 151-14
Emnekode 14
Arkivsak 201300256

Til Byrådsavdeling for finans, eiendom og eierskap.

Høringsuttalelse om forslag til endringer i kommuneloven § 50 - statlig godkjenning av kommunale låneopptak og leieavtaler

Bergen bystyre behandlet saken i møtet 180614 sak 151-14 og fattet følgende vedtak:

1. Bystyret i Bergen ser behovet for kommunereform og gir tilslutning til arbeidet med å oppnå dette.
2. Bystyret i Bergen er imidlertid ikke enig i at gjeninnføring av regler for statlig godkjenning av låneopptak og langsiktige avtaler om leie av bygninger anlegg og varlige driftsmidler er et egnet virkemiddel i prosessen for å gjennomføre reformen. Slike regler strider mot prinsippet om kommunalt selvstyre og er et unødig inngrep overfor kommuner som ikke er registrert i Robek registeret.
3. Dersom Stortinget likevel vil innføre slike regler, bør godkjenningsmyndigheten av legalitetshensyn legges til departementet. Det er statsråden som er ansvarlig overfor Stortinget. Ved intern delegasjon kan myndigheten delegeres til fylkesmennene, og kommunene gis rett til å klage vedtak inn for departementet. Bergen kommune viser til innholdet i departementets reviderte rundskriv H-25/92, datert 1.6.93, samt til rundskriv H-8/01, datert 27.2.01. For å sikre effektiv saksbehandling bør det settes frister både for klage og klagebehandling.
4. Departementet bes om å klargjøre om lovforslaget innebærer at fylkesmannen skal godkjenne alle langsiktige avtaler om leie av bygninger anlegg og varige driftsmidler i kommuner som har innført parlamentarisk styre. Ved parlamentarisme ivaretar kommunerådet både formannskapet funksjon og er samtidig leder for den kommunale administrasjon.
5. Departementet bes om å klargjøre saksbehandlingsprosedyrer for behandling av kommunestyrevedtak om opptak av likviditetslån, avtale om likviditetsrettighet lån til innfrielse av garantiansvar, lån til videre utlån eller forskottering, opptak av lån til lånefond samt lån til konvertering av eldre lånegjeld.
6. Dersom regler om statlig godkjenning skal innføres, bør disse utvides til også å gjelde endringer i årets budsjett.

Bystyrets behandling:

Følgende representanter tok ordet:

Wencke Borge Hystad (H), Kine Bratli Dale (A), Jorge Alex Dahl (SV) og Ove Sverre Bjørdal (Sp)

Forslag fremsatt i bystyret

Kine Bratli Dale (A) fremsatte følgende alternative forslag til punkt. 1:

«Bystyret i Bergen ser behovet for kommunereform, og mener at dette som hovedregel skal skje som følge av lokale ønsker og behov.»

Jorge Alex Dahl (SV) fremsatte på vegne av SV og Sp følgende alternative forslag til punkt 1:

«Bystyret i Bergen legger til grunn det kommunale selvstyret og mener at kommunesammenslåinger avgjøres lokalt av de berørte kommuner. Dersom kommuner skal slås sammen med Bergen eller bydeler i Bergen skal slås sammen med andre kommuner skal dette avgjøres lokalt og ikke av statlige myndigheter.»

Votering:

Alternativt forslag til punkt 1 fra SV og Sp, fremsatt av Jorge Alex Dahl fikk 7 stemmer (SV+R+MDG+Sp) og var dermed falt.

Kine Bratli Dales alternative forslag fikk 20 stemmer (A+Sp) og var dermed falt.

Innstillingens punkt 1 ble vedtatt med 41 stemmer (H+FrP+V+KrF).

Innstillingens punkt 2-6 ble vedtatt enstemmig.

Komite for finans behandlet saken i møtet 040614 sak 80-14 og avga følgende innstilling:

Komiteens innstilling er likelydende med bystyrets vedtak.

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Byrådets og komiteens innstilling er likelydende.

Bystyrets kontor, 20. juni 2014

Birgitte W Bratland
Førstekonsulent